

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Criza financiară

a băncii centrale din Bucovina.

Publicul român din Bucovina și din alte țări se interesează mult de pierderea cea mare, ce a suferit Centrala însoțirilor de păstrare și credit din Cernăuți, care s'a angajat în afaceri de exploatare de lemne, cu firma Balan et Comp.

În urma întreprinderii nenorocoase, se zice că rămâne un deficit aproape de 4 milioane coroane.

Acoperirea acestei sume cade în prima linie asupra băncii centrale din Cernăuți, apoi asupra tuturor însoțirilor sătești de credit, cari stau în legătură cu Centrala.

Pentru însoțirile amintite, membrii lor, — aproape toți țărani, — au avut să garanteze cu toată averea lor, cu casa și moșia.

Ne putem închipui, în ce stare critică au ajuns bieții țărani, ca fără de vina lor, din neprecauțiunea conducătorilor dela Centrală, să li se vândă curtea și moșia.

Acum toți politicienii români din Bucovina, preoții ca conducători ai poporului și ai băncilor sătești, întemeiate în mare parte de ei, caută căile și mijloacele cari să-i scape din această încurcătură ducătoare la sapă de lemn.

Cei dela conducerea Centralei, ca cei mai de aproape interesați, după cum ne spun toile de acolo, aleargă prin Viena, să mijlocească ajutor dela fondul religionar al bisericii ortodoxe.

Preoții împreună cu poporul au ținut întruniri, la Vatradornei, Rădăuți, Gurahomorului și în Câmpulung, unde protestează energic contra încercării folosirii fondului religionar spre plățirea întregului deficit dela Centrală, ci zic să se acopere numai o parte, care ar cădea pe țărani; căci fondul religionar are menire mai înaltă, nu de a acoperi enorme deficite rezultate din între-

prinderi de speculațiune. Ei roagă pe I. P. S. Sa Mitropolitul Repta, să păzească averea bisericii și întregitatea fondului.

Credem că ar fi mare rău pentru preoții și biserica din Bucovina, dacă fondul va fi atacat. Ar trebui deci căutate alte mijloace, spre a sări în ajutorul țărănilor, ca să nu se ruineze. Căci ruina poporului este și ruina bisericii, un popor ruinat nu se mai interesează de biserică, nici de preoți. Când azi preoții aleargă în apărarea poporului, își implinesc prin urmare nu numai o sfântă datorință, impusă de chemarea lor, dar lucră și în interesul bisericii și al lor propriu, știut fiind, că păstoriul cel bun și sufletul și-l pune pentru oile sale, dar cel năimite, când vine lupul, lasă turma și fuge, căci străin este.

Cu toate acestea, nu este nici decât consult ca fondul religionar să se folosească spre alte scopuri, străine menirii lui. Dacă totuși s'ar face un precedent ca acesta periculos, după părerea mea, — cu timpul ar putea urma și alte asemenea cazuri, cari ar putea nimici fondul cu totul.

Compătimim din tot sufletul pe bieții țărani, cari au ajuns fără vina lor în o stare atât de critică. Pentru a-i scăpa dela lăcitarea averii lor, aș propune primirea unei idei, care văd, că e pusă în aplicare în țara noastră, și anume: Când se întâmplă, ca unui locuitor din sat să i se liciteze moșia, atunci biserica îi vine în ajutor, o cumpără ea din fondul enoriei de-acolo; iar când nu are parohia bani, atunci preotul cu fruntașii bisericii din localitate recurg la fondurile eparhiale pentru împrumuturi cu procente ușoare pe timp îndelungat, cumpără moșia și o dau iarăși țăranelui, ca să o plătească pe rând și în condiții favorabile.

Așa fac toate confesiunile din țara noastră, ortodoxii, gr.-cat., protestanții și romano-catolicii.

Ar trebui deci să ia țărani un împrumut din fondul religionar, pe care au să-l amortizeze în timp mai lung cu procente moderate.

Dacă ar cădea d. e. pe fiecare țăran să plătească o sumă de 7—8 sute sau 1000—2000 de coroane, în mulți ani, cu dobândă puțină, cred că nu s'ar ruina materialicește, — iar fondul religionar n'ar suferi pagubă.

Leandru.

Șaguna și dualismul.

Fruntașii poporului român din această patrie au fost rugat pe Șaguna, în toamna anului 1866, să meargă de nou la Viena, unde fusese de atâtea ori, și să roage pe Majestatea Sa, Monarhul nostru, ca cu ocaziunea schimbărilor ce se prevedeau în conducerea de stat, să nu dea uitării pe ordincioșii sei Români. Și Șaguna s'a declarat gata a merge la Viena, împreună cu Mitropolitul Blejului, dar numai cu un memorandum, în care să nu fie vătămată, nici Coroana, nici guvernul. Fruntașii au considerat probabil de refuz condiția pusă, și la finea anului 1866 au trimis o memorandul pe Bariția și pe Dr. Ioan Rațiu la Viena, dintre cari singur cel din urmă s'a prezentat în fața Majestății Sale, fiindcă Bariția se bolnăvise.

În anul 1867 apoi, deputații naționaliști români din dieta țării încă au căutat să înduplece pe Șaguna, ca să meargă la Viena, cu o deputațiune mai mare, și să ceară dela Majestatea Sa să ru înouvințeza legea transacției, legea dualismului. Dar Șaguna nu s'a angajat să facă drumul la Viena, cu toate că Mitropolitul Blejului, Șuluțu, se declarase gata de plecare.

Despre încercările făcute din partea deputaților naționaliști români din dieta ungară de a îndupleca pe ambii mitropoliți să meargă la Viena și să roage pe Monarhul să deneghe sancționarea legilor, cari înăvurează dualismul, a publicat interesant amănunte *Vincentiu Babeș*, în ultimul număr din anul 1876 al „*Albinei*”. E e sunt următoarele:

„A fost pela Paști, anul 1867. Legile cu sistemul dualistic erau votate și subternute pentru sancționare. Sancționarea avea să urmeze nemijlocit cu încoronarea și cu jurământul Monarhului pe această constituțiune. Și noi, cari prevedeam gravele urmări și ruina și confuziunea, și în conștiință căderea și desfacerea monarhiei, noi și cu câțiva puțini încrezuți,

ceeri asemenea ca și noi erau pătrunși de cea pie aderentă a Românilor oștră tron și patrie, nu mai găsim odihnă și liniște, și după multă frământare a minții în fine concepurăm ideea, și combinarăm un plan de a ne prezenta printr'o deputațiune compusă din cei mai de frunte 10—12 bărbați ai națiunii (române) la Majestatea Sa, pentruca descoperindu-i din fir în păr, cu date neînfrângibile, după legile logice și ale moralei, prin graiu viu și printr'un memoriu, pericolul ce zace în pasul ce tocmai avea a se face, să încercăm cu genuinonii plecați, și chiar prin declararea opoziției noastre morale, prin apelul nostru la opiniunea publică a Europei, a împedea sancțiunea și punerea în lucrare a acestei politice și sisteme funeste, nenaturale, nedrepte, nedemne de un părinte al întregii patrii și al tuturor popoarelor sale, și deadreptul înfrângător de atâtea altisime parole, date popoarelor peste tot, și anume, națiunii române!

Spre acest scop, după ce ni-a succedat a câștiga recerutul număr de deputați, și încă pe cei mai de frunte, mai fiindu-ne neapărat de lipsă a câștiga pe ambii Mitropoliți, pe Șaguna din Sibiu și Șuluțiu din Blaj, la opt zile după Paști plecară din Pesta Antoniu Mocsovyi și cu Babeș spre Transilvania, mai întâiu la Sibiu, fiind siguri, că odată părintele Andreiu capacitat și câștigat, capacitatea și câștigarea părintelui Alesandru nu poate să întimpine greutăți.

După o consultare secretisimă de 4—5 ore cu Șaguna, unde dânsul la început încercase a spăra, că Majestatea Sa a trebuit să fi cumpănit bine politica ce vrea să o sancționeze și introducă, și că nu s' poate să nu fi lăst în considerațiune conștiința, interesele, sentimentele și drepturile tuturor popoarelor, și toate împrejurările momentului și ale viitorului, și că deci nu am fi toamai îndreptățiți a ne teme atât de tare, sau toamai de a despera pentru lipsa de corectiv în contra șovinismului, netoleranței magh are, patimei oarbe și ultragiilor, cari constituiesc chiar firea domnilor maghiari. După ce însă B. i-a amintit întreaga istorie a trecutului, care nu are un alt exemplu de sobrietate și moderațiune, fie ertatul arhipăstor a plecat capul și a zis: „Zsu, caută să recunosc, că temerile și prevederile Domnii'or Voastre, fraților, sunt îndreptățite, și eu pe deplin recunosc, că planul vostru este, nu numai înțelept, dar și de cel mai pur patriotism și de cea mai sublimă loialitate, care tocmai pentru aceasta poate să facă ceva efect. Însă mă tem, tare mă tem, că nu va fi realisabil. Mă

FOIȘOARĂ.

Legeții și inchișitorii papilor din Roma, trimiși în Ungaria și Transilvania,

de Dr. A. Marienescu.

(Urmare.)

La 1334 papa Ioan XXII. vestește războiul sfânt (expedițiune cruciată) în contra șismaticilor și a tatarilor, cari amenință să facă năvăliri nouă în Ungaria. (Hurm. I. pag. 630). Tot în 1334 acel papă concede iertarea păcatelor tuturor acelor, cari vor muri în război cu șismaticii și tatarii, cari fac năvăliri în Ungaria. Papa zice: „Tuturor în Cristos credincioșilor din Ungaria și din alte țări supuse regelui (Carol Robert): Ne ridicăm mîntea, ca credința catolică să se întărească și gințile cari nu cunosc pe Dzeu și se încred în puterea lor să se cutremure. Când dară, precum din partea voastră ni s'a spus, că voi de cătră șismatici, tatarii, păgani și alți necredincioși suferiți lovituri, devastări, captivități, servituti, temnițe și alte pedepse de multe feluri, pentruca eu să vă amnez pentru apărarea credinței catolice în contra șismaticilor și altor necredincioși, acelor cari se luptă în contra acestor șismatici și cari în războaie au murit, „le concedem iertarea deplină a păcatelor”. (Hurm. I. p. 630).

La 1335 papa Benedict XII. invită pe arhiepiscopul din Strigoniu să dărâme sinagoga de nou edificată a jido-

vilor din Pozson, pentrucă e zidită lângă o capelă catolică și monahii nu pot zice rugăciunile canonice, de larma ce se aude din sinagogă. (Hurm. I. p. 639).

La 1339 papa Benedict XII. în urma plânsurilor regelui Carol Robert scrie tuturor creștinilor catolici din Ungaria, că papa va ierta păcatele tuturor acelor, cari vor muri în războaie cu șismaticii din Ungaria și cu ceialalți necredincioși, vecini ai Ungariei. Papa zice: „Ca creștinii (catolici) și mai ales aceia, cari cu vitejie se luptă în contra dușmanilor acelei credințe (catolice) să fie favorizați și mai tare de grațiile spirituale și să se însuflețească și mai tare la exterminarea lor (șismaticilor etc.), căci ni s'a adus Nouă la cunoștință de cel mai iubit fiu în Cristos, ilustrul rege al Ungariei, că el cu păgânii și șismaticii din regat și din țările sale locuitori, și cu vecinii a purtat război și mai ales cu atari șismatici, cari s'au abătut dela devoțiunea cătră sfânta biserică romană, pentru aceasta vouă, cari v'ați luptat cu ei și cari au murit în lupta, vă dau iertarea deplină a păcatelor”. (Hurm. I. p. 657). Aci se înțelege bătaia lui Carol Robert cu Basarab (1330).

La 1345 papa Clemente VI. informează pe Ludovic regele Ungariei, că mai mulți români din Ungaria, Transilvania, Muntenia (Ultra-alpina) și din Sirmiu au primit credința catolică, și alții sunt dispuși ca să o primească; pentru aceasta papa a adresat mai multe scrisori lui Alexandru Basarab și altor români, anume, principelui Nicolae din Remetea, lui Vlad voivodul din Bivin, lui Stanislav din Siproch, lui Ambrosie voivodului din Zopur și lui Nicolae voivodului din Auginas,

„Noi Clemente episcopul (papa) celui mai iubit fiu în Cristos, lui Ludovic, ilustrului rege al Ungariei, salute!

De mult s'a adus la cunoștința apostolatului nostru, că Olahi (Români), cari locuiesc în părțile Ungariei, Transilvaniei, Ultra-alpina (dincolo de Carpați-Muntenia) și în Sirminium. Acela, care pe tot omul ce vine în lume, îl luminează, asemenea mîntea acelor, cu vărsarea grației sale a ilustrat-o, că atari din ei prin primirea credinței catolice au cunoscut deja calea adevărului, prin care celor ce cred li se deschide ușa împărăției cerești, puterea șimei e eschisă și de sine mai de tot lăpădată, și alte eresuri (erori), cu cari îndemnătorul salutei umane, inimile lor le-a ținut încătușate și unii alții, de lucrarea clarității de sus, iluminați, pe sine însuși s'au supus la credință, iar Noi, cari în locul Lui (Cristos) deși cu merite neîndestulătoare dirigem pe pământ, și care pe toți căutăm a-i mântui și nu vrem pe nimenea să-l perdem, de saluatei acestor Olahi și pentru întărirea credinței ortodoxe (catolice) sunt-m îngrijați și lucrăm bucuros, scrisori diverse și oportune ale noastre, parte deschise, parte închise am adresat, așa Tie (Ludovic regele), precum și în Cristos preaiubitei ficei noastre Elisabeta, regina Ungariei, născătoarei Tale și altora” etc. (Hurm. I. p. 697).*

La 1351 papa Clemente VI. concede regelui Ludovic ca în regatul Ungariei să înființeze mai multe biserici ca-

* Olahi, Români. Numele Român pentru poporul nostru român, mai întâi apare la papa Clemente VI. la anul 1345. De bună samă au fost trimiși și preoți catolici între români, acestia au descoperit pe români și au făcut papei raport despre existența lor.

tem, că nu ne vom putea înțelege cu cei dela Blaj, de oarece aceia decând sunt, pururea au fost în contra planurilor eșite dela noi*.

— „Aceasta lasă să rămână lucrul nostru Excelență* — i-a răspuns M.

Aceasta s'a întâmplat Mercuri sara. Joi, des de dimineață, M. și B. pleară spre Blaj, peste Mândra, și după amiază, pe la 3, ajunseră acolo. Dar părintele Alexandru toamai lipsia de acasă, aflându-se la moșia din Spring. Mișten însă se porai din curte un ouier călare, ca să-i anunțe oaspeții rari și neașteptați, și după timp de patru ore, toamai spre sară, iată venerabilul bătrân vine în cărucioara sa de țară, în alergatul oailor, și bucuria lui este nemărginită.

După cele mai cordiale îmbrățișări și sărutări oaspeții îi văzură curțile și locuința. Fînd sara foarte frumoasă, fie iertat mitropolit îi luă pe amândoi de braț și îi duse în grădină. Fîrste, pricepea agerul bătrân, că are să aște un plan secret. Preumblându-se prin grădină, B. în puține trăsături îi descoperi motivul misiunii și respective cauza de care e vorba și la care se lucra, la ce apoi venerabilul Arhipăstor na mai știa să-și mai ascundă surprinderea și plăcerea. Urmă cina, la care fură chemate numai încă două persoane, de cea mai completă încredere ale bătrânului, pe cari fiindcă trăsese, nu ne este permis a le numi. După cină, persoana mai tinără se retrase, și remaseră patru, cari continuară un discurs pur național, cu privire la trecut, present și viitor, de cea mai mare însemnătate, încât bunul bătrân, care regulat se culca pe la 9 ore sara, nici nu simți cum treceau de unsprezece. În fine petrecând oaspeții la chiliile lor, acolo le zise: „Auziți, dragii mei, atata este iubirea și încrederea mea către voi, încât mă supun planurilor voastre necondiționat. Merg cu voi, ori unde mă veți duce. Iar fratelui dela Sibiu spuneți-i, că ori ce program va face, cu voi împreună, eu din capul locului l-am primit, și ori unde me veți pune, voi sta cu demnitate, ori unde îmi veți comanda să merg înainte, voi merge cu demnitate. Și acum noapte și odihnă bună!”

A doua zi, dela dejun până la prânz, neîncetat se urmă discursul asupra misiunii, tot mai mult explicându-se importanța planului. Isr bătrânul tot mereu repeta: „Dragii mei, frații mei, dispuneți de mine până la moarte*.”

În aceeași zi sara, M. și B. fiindcă încă de dimineață își expuseseră trăsura până la jumătate de cale, ca să-i aștepte acolo cu caii odihniți, iar până acolo îi transportă repede căruța Mitropolitului dela Blaj, încă destul de timpurie ajunseră iarăși la Sibiu, unde Mitropolitul Andreiu îi aștepta cu o cină luscioasă. Cu toate acestea, cina s'a terminat iute, numai între trei (persoane), cari pe la 9 retrăgându-se în extrema aripă și localitate a curții, au început discursul asupra rezultatului adus din Blaj. Părintele Andreiu fîiertat de astădată purta în față o serioasă și îngrijire încă mai mare decât cu două zile mai înainte, și după ce ascultă și le află toate cu un fel de neîncredere, atât către ambii săi oaspeți, dar mai vîrtos către B'aj, încercă eărăși a ridică îndoieli peste îndoieli în privința succesului și temerii de fiasco. B. îi reflectă și argumentă, că: „datorința bărbaților de caracter și convingere în astfel de caz este a încerca, a face și a întreprinde toate

pentru a feri tron, patrie și națiune de rău, de sdruncinare. Temerea de fiasco nu poate să fie motivul unor bărbați de rezoluțiune și devotament*. În fine, că în acest caz „mai ușor este a lua responsabilitatea față de viitor și de istorie, pe lângă încercări energice, solide, serioase, apoi macăr cu zece fiasco, decât fără de atari*.”

Toate irzadar. Părintele Șaguna în urma urmelor declară, că s'a socotit și nu poate să se angajeze. Apoi scoase un proces verbal ce pregătise asupra acestor înfălțuri și consultațiuni și pofti, ca acela să se subscrie de toți trei spre eternă memorie. Babeș îi reflectă, că prea bucuros, numai cât atunci trebuie completat cu unele puncte esențiale, cari toamai lipsese și trebuie făcut în două exemplare. Dar adause, că dănsul este convins, că Excelența Sa aceasta nu o va voi, de oarece Excelența Sa, ca bărbat politic atât de experimentat, nu se poate să nu fie pătruns de absoluta necesitate a urmărilor prevăzute, cari deci vor forma o scuză grea asupra mitropolitului român, cât și asupra întinului consilieriu de stat al Măiestății Sale.

Auzindu-le acestea înaltul bărbat, stete mult timp aprofundat în cugete, cu hărtia sa în mână. Eca către miezul nopții și domnia tăcerea cea mai absolută, încât se auzia resuflarea celor trei dela masă. În fine imposanta statue să mișcă, rupând documentul din mână sa în patru și aruncându-l sub masă, isr B. spre liniștire îi promise, că cât timp va fi Excelența Sa în viață, fără consentimentul seu nu va face obiect de disacțiune publică din această întâmplare.

Astfel s'a terminat un plan, ce după a noastră convingere putea să modifice întru cătva pornirea carului de stat dela calea spre ruină și perire. Astfel în fine s'a încercat a se inaugura o opozițiune română impasantă în contra distrucțiunii megliare. Darere, fără succes. De unde apoi a trebuit cu grele opintiri mai târziu să creăm alta, fără capii bisericii și ai națiune, și astfel cu mult mai puțin eficace!

Atata am simțit de lipsă a descoperi astăzi despre aceea încercare, cu atata ne-am simțit datori nouă, între faptele împrejurări de astăzi, când monarhia, patria, națiunea, tronul ni se par ajunse acolo, unde cu siguranță prevedeam că au să jungă. Specialitățile însă mai interesante decât cele generale, pe cari le atinserăm mai sus, precum și ideile noastre asupra schimbării cugetului Mitropolitului Andreiu în timp de două zile (care schimbare abia a putut să fie spontană), ne rezervăm a le descrie, dacă vom mai avea zile, la un timp și loc mai potrivit. Atunci vom aștepta mai de aproape și genial ambilor noștri mari bărbați politici Andreiu Șaguna și Alexandru Sterea Șuluțu, și vom revela relațiunile noastre către ambii.*)

Ziarul „Telegraful Român” din Sibiu, condus pe atunci de Arhimandritul Nicolau Popea, mai târziu episcop al Caransebeșului, și de asesorul consistorial Nicolae Cristea, amândoi oameni de încredere ai lui Șaguna, cari știau multe din secretele marelui Arhieru, luând act în numărul 9 din anul 1877 despre destăinuirile lui Babeș, nu le tragea la îndoială exactitatea, dar ar fi dorit a le vedea făcute încă în viața lui Șaguna, pentruca acesta să le

*) Din „Albina” anul 1876, numerii 117 și 118.

fi putut întregi și respect ve îndrepte. Procesul verbal l-a compus Șaguna din presăuțiune, pentrucă era Stan pătitul, și îi plăcea să procedeze corect în astfel de chestii mari, ca să nu-i poată fi răstălmăcite cuvintele mai târziu. De altum toate destăinuirile lui Babeș formează mărturie în favorul Mitropolitului Șaguna, pentruca: „ce alta se poate deduce din istorisirea faptului, decât că Șuluțu nefînd scrupulos, se învoi din capul locului, primînd necondiționat propunerea lui Babeș, pecund Șaguna, fiind mai scrupulos, rumegându-o timp îndelungat și purtând pe față o serioasă și îngrijire mare”, află cu cale în urma urmelor a nu o primi. Toamai aici zece puterea lucrului! Toamai esta este, ce nu a multămit pe Babeș, că adevărat Șaguna nu a primit și însă necondiționat, politicos acestuia, ci a rămas pe lângă a sa. Un Șaguna ca „bărbat politic atât de experimentat” va fi văzut poate nefracuositatea politiceii lui Babeș, și nu va fi voit să fie dus pe ghiață!

Pentru noi, cei de astăzi, chemați și îndreptățiți să judecăm pe cei mari ai noștri din trecut, numai după faptele lor, atât cele săvârșite, cât și cele nesăvârșite, destăinuirile de sus ale intranigentului politician român Vincentiu Babeș sunt de mare însemnătate, fiindcă ele ne prezintă pe ambii mari mitropoliți români, Șaguna și Șuluțu, așa cum ei au fost în ființa lor, unul, cel din Blaj, impresionabil, înfăcărât și la moment gata să sară în foc pentru neam, pentru fericirea poporului său, ori pentru împedecarea vreunei nefericiri, care amenință naționalitatea română din patria aceasta, altul calm, cu sânge rece, vecinic căntăritor de fapte și de situații, adevărat politician și diplomat, care nu se gândea nici odată la ceea ce ce ar trebui să se facă, ci la aceea, că dacă se face un lucru, care are să-i fie rezultatul real, urmările, bune ori rele? Și după lungi frământări de creeri și poatecă după o noapte nedormită, Șaguna a ajuns la convingere, că pasul propus de cei doi deputați fruntași naționaliști români nu are să ducă la nici un succes, la nici o îmbunătățire de situațiune. A declarat deci, că nu poate să-l accepte. Păsat, ci nu s'a conservat acel proces verbal pe care l'a compus Șaguna, despre pertractările avute în chestia aceasta, căoi în el sigur că să cuprindeau motivele, cari au îndemnat pe Șaguna să decline dela sine onoarea de a se pune în fruntea unei mișcări, dela care el nu a așteptat nici un bine și nici o îndreptare a sorții poporului român, pe care atât de mult îl iubea. Faptul însă, că fără iel ceialtați nu au cutezat să întreprindă nimica în direcția aceasta, cu toate că la Viena puteau să meargă și fără Șaguna, ba și fără Șuluțu, căoi politica intranigentă română, fără capii bisericiei, se începuse deja pe la finea anului 1866, când au fost trimiși la Viena George Barițiu și Dr. Ioan Rațiu, ca să preinte Monarhu'ul plîngerle Românilor din Ardeal, într'un memorandum temeinic — dovedește, că argumentele sale aduse în contra mergerei deputațiunei la Viena erau atât de puternice, încât cei doi deputați români, Mocsonyi și Babeș, comunicându-le celorlalți, după reintoarcerea lor la Pesta, ele au înduplecat și pe aceștia, și chiar și pe M și B. să renunțe la pasul pe care voiau să-l facă. Șaguna știa foarte bine, că M ghiarini forme ză acum o putere, de care Coroana trebuie să țină cont,

iar Românii nu sunt putere, care ar putea să strice tronului și dinastiei. Mai știa, că legile dualistice, pe cari le votase dieta ungară și și așteptau acum sancțiunea preafinală, sunt rezultatul unor pertractări, cari au decurs mai deșădădul între Coroană și fruntașii Maghiarilor. Deci Monarhu'ul a dat bine seamă despre aceea ce face cu introducerea sistemului dualistic de guvernare în monarhia austro-ungară și odată determinat pentru acceptarea acestuia, nu este putere care să-l mai poată abate dela calea pe care a apucat, și cu atari mai puțin este putere care să-l mai poată face săși detragă cuvântul odată dat Maghiarilor. Și astfel era clar în mintea sa, ca lumina soarelui, că o întreprindere ca aceea, de a ruga pe Domnitorul țării se nu sancționeze legile dela cari era făcută pendentă inaugurarea unei epoce de pace și de liniște internă în Ungaria și chiar și încoronarea sa de rege apostolic al Ungariei, nu numai că nu ar avea nici un rezultat real, ci l-ar mai expune pe el, pe Șaguna, și înfrunțărilor și suspiciunării, că nu e în stare să înțeleagă situațiuni politice și să tragă concluziuni corecte din ele. De aceea Șaguna a refuzat să meargă la Viena, în anul 1867, precum a refuzat și în anul premergător 1866 când ocaziunea ținerii adunării generale a Asociațiunei în orașul Alba Iulia fruntașii români întruniți acolo l-au rugat cu mari insistențe să meargă cu un memorandum la Împăratul, știind el foarte bine aceea ce îl spusesse nu toamai cu mult mai înainte Împăratul, când l-a chemat anume spre acest scop la Viena, că „dacă Maghiarii îmi vor face concesii, am să le fac și eu”. Legile dualistice erau toamai rezultatul acestor concesii reciproce, făcute la spatele Românilor. Deci, ș-a zis Șaguna, de ce să mai merg și să bat la ușă, care acum nu mi se va mai deschide?!...

Expoziția de oi din Jina.

— Raport special. —

După frumoasa sărbare a pasărilor și pomilor din Tălmăcel, după bine cercetata expoziție de vite din Săcel și după de tot instructiva expoziție de copii din Luncrău, Reuniunea agricolă sibiuană, prin aranjarea expoziției de oi din Jina își înscrie o nouă vrednicie la activul său. Cum omuna Jina, așezată pe vârful munților, unde numai cu anevoe poți străbate, nu a prea fost căutată de așezămintele noastre, brava ei poporațiune a folosit prilejul oferit de expoziție, să-și arete toată dragostea, ce o poartă așezămintelor noastre și în același timp să și manifesteze și recunoștința față de cei cari pentru popor muncos fără altă recompensă decât mulțămirea sufletesă de a fi făcut binele, fiindcă este bine! Daminecă (la 22 Oct. v.) des de dimineață, și pe o vreme înăntătoare, piața Jinei abia mai încăpea mulțimea (peste 100) făcăilor și a bărbaților în flăcări vârtate, cari, înbrăcați în haine de sărbătoare și formați în ceată de năndri călăreți, în frunte cu harnicul notar dl N. C. Opres, au luat drumul spre frumoasa Poiană, în mijlocul căreia au dat față cu reprezentanții Reuniunii, domni: I. Chiroș, prim-notar (Săliște) totodată v. prezid., N. Iosif și A. Cosciuc, membri în comitet și Vic. Tordășianu, secretar, cari, însoțiți de domni Dr. A. Crăciunescu și Victor Stanciu, profesori sem., I. Bancu, casier, (Sibiu) D. Nic. S. h au, adv. și G. Orz O'ă, veterinar oero. (Mecures),

tolice spre a converti pe șismatici, pe cumani și pe tatar, cari locuie pe parte în Ungaria parte în vecinătatea regatului, la credința catolică. Și papa zice: „că în anumite părți ale Ungariei și aproape de regat există mulți șismatici, păgâni și alți necredincioși, și pe acestia regele să-i conducă la sfântul botez și la credința catolică și pentru ei regele să edifice câteva biserici parohiale în locuri mai acomodate, dar între marginile regatului său și cu destule venituri să le provadă” etc. (Hurm. I. p. 16).

La 1352 papa Clemente VI. laudă zelul regelui Ludovic din Ungaria, fiindcă voește ca dela frontierele Ungariei să alunge pe toți șismaticii și alți necredincioși. Și papa zice: „Noi pentru aceasta astfel de propus al tău îl laudăm și îl recomandăm în numele Domnului, și acel propus îl urmărim cu favoriri și remunerări apostolice și pentru aceasta, toate și fiecare provincie, cetăți, castre, sate, întărituri și ori ce fel de locuri, cari tu — cu ajutorul lui Dzeu — din mâinile șismaticilor și altor necredincioși cu puterea din mâinile lor le vei scoate și le vei supune puterii tale, — ajutându-ți mâna dreaptă a lui Dzeu... să fie ale tale și ale moștenitorilor tăi, și aceste Noi cu autoritate apostolică le concedem și le dăruim”. (Hurm. I. p. 24).

La 1352 papa Clemente VI. scrie episcopilor din Agram (în Croația), din Oradea-mare și Cianad, și prin acestia tuturor prelaților și catolicilor, că papa toată dijma ce se cuvine bisericilor etc., a conces-o regelui Ludovic ca să-i poată apăra regatul său în contra șismaticilor și altor necredincioși, (Hurm. I. 2. p. 27).

La 1356 papa Inocențiu VI. concede regelui Ludovic ca să meargă cu războiu asupra ereticilor și șismaticilor din Serbia și-l provoacă ca totodată să alunge din regatul său pe toți șismaticii și necredincioșii. (Hurm. I. p. 39) Pe atunci Oros (Uroș) era regele Rasciei, Sârbiei. (Hurm. I. p. 39).

Tot la 1356 papa Inocențiu VI. invită pe toți catolicii ca să facă rugăciuni lui Dzeu pentru învingerea și îndelunga viața a regelui Ludovic, care voește să meargă cu războiu asupra șismaticilor din Serbia și din vecini. (Români. Hurm. I. pag. 41).

La 1336 Ludovic regele Ungariei ordona nobilimii din comitatele Cuvin (Kewe) și Caras să prindă pe toți preoții slavi de acolo dimpreună cu femeile și copiii lor și să-i ducă înaintea comitelui Benedict Hem, care să trateze cu dănsii după cum îi va ordona regele. În text se zice, voi aveți acolo preoți slavi sau șismatici. (Hurm. I. pag. 132). Acești preoți slavi, verosimil au venit din Sârbia.

La 1374 papa Grigorie XI. scrie lui Ludovic regelui Ungariei: „Mai deunăzi a venit la cunoștința noastră, că o parte anumită a mulțimii națiunii Valachonilor (Valahilor), cari locuiesc anumite margini ale regatului său de către tatar, și trăsese după ritul și șisma grecilor, precum o parte mare a acelora încă trăsese, tu, cu zel ferbinte, care spre sporirea credinții, adevărat creștine totdeauna ai fost gata și te-ai arătat grațios și ce a fost spre adevărat zisei credințe (catolice) îngrijindu-te tu, s'au reîntors acum o parte și că unii din acei Valachoni, sunt oameni simpli și convertibili, și la observarea credinței catolice, la însaș cre-

dința, destul de ușor s'ar rentoarce, când cu ajutorul favorului său și de căpetenia lor (acelor părtași la catolicism) proprie, prin scaunul apostolice s'ar prevedea ei, când — se zice — de serviciul preoților unguri, nu sunt bine încredințați. Noi (papa) de cele spuse vrând a avea cunoștință mai sigură, ca cu grijă mai mare să putem înflința asupra lor (românilor), Noi venerabililor frați ai noștri, arhiepiscopilor din Strigoniu și din Caloccea, le-am trimis scrisori cu mandate, ca despre aceste recercând sfatul excelenței regești (adeacă al regelui), și de toate ce pentru salutea sufletelor și propășirea credinței în acele părți ar fi de folos, cu trudă mai mare să se informeze și să ne deede de știre, și ca și tu (regele) să ajungi la un premiu etern”. (Hurm. I. 2. p. 216).

Tot la 1374 papa Grigorie XI. invită pe arhiepiscopii din Ungaria, să cerceteze dacă e adevărat, că românii catolici, cari locuiesc în părțile despre tatar, nu sunt îndestulți cu preoții lor unguri, și dacă nu ar fi, bine, ca de episcop al românilor de acolo, papa să numească pe călugărul minorit, Antonio de Spoleto, care știe limba românească și care a întors pe mai mulți români la legea catolică. Și în părțile acele, Vlachonilor li s'ar ridică biserica, cate-drală și în fruntea ei s'ar pune episcop fratele Antonio de Spoleto, profesor din ordinul minoritorilor, și el însuși pe mulți din Vlachoni i-a fators la religiunea catolică și i a botezat etc. (Hurm. I. 2. p. 217)

(Va urma).

Constantin Cristiu, învățător (Săliște) și I. Candrea, agent de asigurări, veniau din spre Săliște. La cuvintele calde de întinpinare ale notarului Oprean a răspuns tot cu căldură v. prezidentul Chirca.

Drumul din Poiana până în Jina l-am făcut încurjate de marea oaste a călăreților, acești demni urmași ai grănicerilor din Jina. Intrăți în Jina, o privești nu se poate mai frumoasă și grea de desoris s'a desfășurat înaintea ochilor nostri. Intregă Jina, cu mic cu mare, cu bătrân și tânăr, era adunată în piață, unde auzite de bun sosit a rostit parolul D. Panfiloiu, care, făcând istoricul Jinei, ne pune în vedere, că locuitorii ei din timpuri vechi tot cu oieritul s'au îndelețnicit și că și astăzi sunt aproape cu toții oieri. Iso'ați cum sunt de oesalată lume, ei sunt muncitori și iabitori a tot cei românesc. Astăzi sunt mândri că s'au scuturati la vatra lor de cei cari la inimă poartă soarta muncitorului român, cu drag îi primește și cu drag vor asculta sfaturile ce li se vor da. Viceprezidentul Chirca răspunzând, mulțumește pentru primirea impunătoare ce i se face Reuniunii, care, ca și alte dăți, ne oruțând jertfe de obseală și de muncă, a ținut ca de data aceasta să caute pe oierul nostru aasă la sine și aici sfaturi și povețe să-i dea.

După desoalecare am ceretat în cimiterul bisericii locul de odihnă al vrednicului căpitan C. Stejaru, acest sfetnic și conștientos chivernisitor al averii marului Andreiu. La mormântul lui am rostit o rugă ferbinte către Dzeul neamurilor spre a ne da mulți băbăți înzestrați cu cinstea și cu iubirea nefățără de neam a acestui stejar. Ca veșni își dorm somnul în acest cimiter vrednicul fost notar I. Streulea și soția preotului Panfiloiu. În salele spațioase ale școlii apoi, după o gustare potrivită, s'a constituit juriul proclamând prezident al expoziției pe v. prezidentul Chirca, iar de raportor al juriului pe secretarul Tordășianu. La locurile vacante au fost numiți în juriu domni: Dr. A. Crăciunescu, Vic. Stanciu, C. Cristiu, Const. Sava, Vic. Grosu, N. Stefan (Șageg), I. Dobre (Rodu), N. Barbu, I. Prode, I. Dan și inginerul silvio Bain Crăciun. Munca obositoare a juriului a durat peste 3 ore, căci exponenții au fost în număr de 170 (148 din Jina, 19 din Șageg, 2 din Răchita și 1 din Rodu) cu numărul total de 1442 capete expuse (1117 oi, 149 berbeci și 176 noatini și noatine). Materialul expus cea mai mare parte a aparținut oierului de oi țurcanes părăose și stogose. Lăna oilor expusă, de calitate fină. De altfel s'a constatat, că în scopul îmbunătățirii rassei oilor de astăzi, se recore o încruțare grabnică cu oi de rase superioară, dacă vorba este ca îndelețnicirea cu prășira oilor să dea rezultatele dorite. Cobanii jinari și șugăjeni sunt cu multă dragoste pentru cultura oilor. Cei mai săraci au 10—30 capete, cei mai mulți dispun de 80—100 capete.

Jurial întrunț în ședință a hotărât în principiu, că deși este pentru vederile comitetului central în cece privește premiile de împărțit pentru oi, pentru cei mai buni baci și pentru cei mai buni căni de turmă (iobănești), cu considerare la împrejurare, că juriului nu i s'a dat puțința să constate pe bețe reale (în mod intuitiv), cari din baci (sau băcițe) au dat dovezi de mai multă dibăcie la facerea cașului și cari s'au dovedit a fi de model și pentru alții în privița curățeniei în stăni și cășerii etc., ear în cât pentru căni la expoziție abia au fost aduși 2, de data aceasta premiile de cor. 40 și de cor. 30, în total cor. 70, menite pentru baci și pentru căni iobănești, nu se distribuie, ci să consideră drept te neiu al fondului „Societății oierilor din Jina și jur.”, contemplate de comitetul central, în a cărei proprietate intră și mașina de tuns lână, al cărei preț, inclusiv masa de tuns, curelele de legat etc., este cor. 140. După multe debateri s'a stabilit lista premiilor, conform căreia s'au decernat 22 premii pentru oi, 9 premii pentru be baci și 11 pentru noatini, noatine și mioare. Premiati au fost 33 exponenți din Jina, 6 din Șageg, 2 din Răchita și 1 din Rodu.

Prezidentul Chirca, constatând cu vie mulțămire, că expoziția de oi din Jina, atât cu privire la numărul exponenților, cât și cu privire la materialul expus, se consideră de reușită, pune în vedere, că prelege ea dlui I. Banciu d spre „Cultura oilor și valoarea lăne.”, din cauza timpului de tot înaintat, se arână pe primăvară, când dl Banciu se va prezenta spre a pune în practică și mașina de tuns lână, când apoi va ținea și confența și dă cuvântul raportorului Tordășianu, care aduce în numele Reuniunii sincere mulțămite comisiei econ. cum taterze pentru ajutorul de 300 cor.; comunei politice și bisericești Jina, pentru câte 50 cor.; comunei Șageg pentru cor. 25 și băncii „Mărgineana” din Poiana pentru ajutorul de cor. 20; apoi arată cum din cor. 445, cât au stat la d. expoziție: cor.

245 s'au decernat drept premii pentru exponenții cu oi; cor. 130 este prețul mașinei de tuns lână, ear cor. 70 s'a depun la bancă drept temei al unui fond, ce să se dea „Societății oierilor din Jina și jur.” cu menirea, ca atunci când fondul va permite, să se trimită vre un tiner în străinătate, unde să-și câștige cunoștințe temeinice cu privire la pregătirea cașului și a diferitelor soiuri de brăzeturii. Incât pentru „Societatea oierilor”, alcătuirea ei să lasă în grija fruntașilor oieri din Jina și jur. Scopul ei va fi propășirea în ale economiei de oi cum și a negoțului cu lână, brânză și alte produse ale oilor, ear ca mijloc de a jungerea acestora va servi: îmbunătățirea și nobilitarea rassei indigene de oi, producerea rațională a brânzii, untului, etc și valorizarea lor și o deosebire vinderea în tovrărie a lănei etc.; acordarea de împrumuturi și avansuri de bani; întreprinerea la guvern și alte direcții în scopul înlesnirii purtării economiei de oi și a negoțului etc. și în fine luarea de pășuni în arână. Împărțirea premiilor, în vederea timpului înaintat, s'a încredințat dlui notar N. Opreanu. Toate sprăvte, dl Chirca, mulțumind tuturor pentru toate, declră expoziția încheiată.

La masa comună, cinștă de frantași din Jina, s'au continuat discuțiile private la starea oieritului nostru. Părințele Panfiloiu, oier și el, a spus neajunsurile ce le îndură oierii, dl Chirca și Tordășianu speră mult bine dela „Societatea oierilor” plănuită, pentru a căreia trupare face calde promisiuni zelozul notar Opreanu. Participanții la expoziția de oi din Jina nu vor uita în curând seară serbare înățătoare, închinată oibănuului român. Meritul bunsi reușite revine comitetului aranjator în fruntă cu notarul Opreanu și cu intelectuali din Jina.

„Invingătorul”.

NOUTĂȚI.

Alegeri pentru congres. Deputați clericali pentru congresul național bisericesc au fost aleși în arhidieceză următorii domni: Cercul Sibiu: Dr. Ilarion Pușcariu, Arhimandrit, vicar arhiepiscopesc. Cercul Alba-Iulia: Nicolau Ivan, asesor consistorial. Cercul Deva: Lazar Triteanu, asesor consistorial. Cercul Iliu: Lazar Triteanu, asesor consistorial. Cercul Abrud: Vasile Dămian, protopresbiter, deputat dietal. Cercul Cluj: Dr. Eusebiu R. Roșca, protosințel, director seminarial. Cercul Dej: Gregorin Pletosu, protopresbiter. Cercul Mediaș: Mateiu Voileanu, asesor consistorial. Cercul Brașov: Dr. Vasile Saftu, protopresbiter și cercul Făgăraș: Nicolae Borzea, protopresbiter.

Concertul doamnei Lucia Cosma. Vineri, în 17 Noemvrie 1911 st. n. la 8 oare seara va avea loc în sala societății (Gesellschaftshaus), după cum am anunțat deja, concertul doamnei Lucia Cosma, dat cu b'nevoitorul concurs al domnișoarei Ana Voileanu, pianistă. Se va executa următorul program: 1. L. Delibes: Arie dia „Lakme”. 2. Hugo Wolf: Die Spöde, Die Bekehrte, Nimmersatte Liebe. R. Strauss: Wiegenlied. 3. G. Dma: Și dacă ramuri bat în geam. Ana Voileanu: Dorința. Ionel Borgovan: Toare puica. T. Breilceanu: Când trei bade pe la noi, toate cântate de doamna Lucia Cosma. 4. Rachmaninoff: op. 3, Prelude Cis moll. Chopin: Ballade G-moll de dăcara Ana Voileanu. Pausă. 5. Ana Voileanu: Sommernacht. Theodor Fuchs: Es hing der Riff. Bertha Bock: Mäzsturm. Friedrich Meyer: Der Hufschmid. 6. Puccini: Arie aus „Buhême”. Bemberg: Nymphes et Sylvaire, cântate de doamna Lucia Cosma. Prețul locurilor: Loge 10 cor. Fotel de orh stră 3 cor. Stal 2 cor. Loc de stat 1 cor. Bilet de studenți 60 fieri. Bilete se capătă începând de Marți 14 Noemvrie la Librăria Georg Mayer și seara la cassă. Deschiderea casei la 7 ore seara. Începutul la 8 ore seara.

Distincție. Judecătorul dela Curie, dl Ioan Mezei, cu prilejul penzionării sa'e, a fost distins din partea Majestății Sale cu conferirea Crucii de cavalier al ordinului Leopold, ca recunoștință pentru serviciul zeloz și îndelungat.

Promoție. Domnul Ioan Mateiu, absolvent de teologie și colaborator al ziarului nostru, a fost promovat Sămbătă, în 11 Noemvrie n. doctor în științele juridice la universitatea din Cluj. Sincere felicitări.

Dela comitat. Pentru întregirea unui loc vacant de membru la congregația comitatului Sibiu, în ceroul electoral Slimnic, se face alegere în 23 Noemvrie n. c. Alegerea se începe la orele 9 dimineața și se termină la 4 d. a. La acest cerc electoral aparțin comunele: Hamba, Șuramare, Ruși și Slimnic. Alegători sunt toți cei treuți în listele alegătorilor de deputat dietal, valabilă pentru anul 1911.

Sfințirea noului edificiu școlar al comunei bisericești gr. ort. române din comuna Agărbioiu, tractul Turda, se face în 19 Noemvrie n. la orele 3 d. a., iar seara la orele 6, va avea loc concertul corului din acea comună.

Caz de moarte. Din Londra se scrie, că Joe Smith, capul mormonilor, a murit în etate de 81 de ani la Salt Lake City, reședința statului mormonilor. Este jălit de cinci soții, 21 de băieți și 21 de fiice.

Un stabiliment de electricitate se va construi în orașul Brașovului cu o cheltuială de aproape două milioane de coroane.

Pentru seminarul din Caransebeș. Societatea de lectură a elevilor dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeș „Ioan Popasu” aranjază o Serată literară-muzicală, cu o bogată programă, în folosul Seminarului episcopesc, Duminecă în 13/26 Noemvrie 1911 în sala mare a otelului Lichtneckert. Oferte se primesc cu mulțămite și se vor cvita pe cale publică. Având în vedere scopul măreț de a vedea ridicându-se cât mai curând templul adevărului religios și al culturii naționale, or. public este rugat să răspundă la invitarea tinerimii, luând parte în număr cât mai mare la serată. Prețurile de intrare și oferte se pot trimite pe adresa președintelui Societății: Dr. Moise Ienciu, profesor în Caransebeș.

Ajutorul statului. Ministrul de finanțe Lukacs a trimis orașului Keoskemet o adresa, în care deolară că va înainta parlamentului un proiect de lege cu scop de a veni în ajutorul populației păgubite pe urma cutremurului de pământ. Statul adecă va acorda orașului un împrumut de 6 milioane de coroane. Până atunci ministrul ofere un avans de un milion și 200 de mii cor. pentru acoperirea cheltuelilor celor mai neceșare.

Nouă piesă de Tolstoi. Moștenitorii marei scriitor rus au dat directorului unui teatru din Moscova o dramă inedită, rămasă după moartea lui Tolstoi. Piesa este o dramă din viața țărănească și poartă numele: De aici se naște tot răul. Autorul arată urmările alcoolismului, cu icoane luate din viața poporului. Prima reprezentație se va da în Decemvrie a. c.

Premiul Nobel. Din Stockholm se scrie, că Academia suedeză de științe a acordat premiul pentru fizică profesorului Wilhelm Wien din Würzburg, ear premiul pentru chimie doamnei Curie dela universitatea din Paris. Premiile fac în anul acesta câte 194330 franci.

Bătrânețe adânci. Se găsesse aote autentice, care dovedesc, că mulți oameni au trecut binighi de vârsta de o sută de ani. Cel mai cunoscut este un marinar suedez, Drakenberg, care împlinise o sută patruzeci și șase de ani când a murit; a suferit 15 ani în robie și s'a căsătorit la etate de 111 ani. Un țărăn englez Toma Parr, care în toată viața lui n'a mâncat decât pâne, ouș, brânză și a beut lapte, a trăit 153 de ani. O revistă franceză amintește pe doct. Dufournel, care în etate de 112 ani a fost prezentat lui Napoleon. Meșnicov, celebru medic parisiar, își aduce aminte de un pacient al său care a răposat la vârsta de 140 de ani. Cei mai mulți din moșnegii, ajunși la aceste adânci bătrânețe, au dus o viață foarte cumpătată. Ieșiți mei ales din pătura țărănească săracă, s'au ferit de băuturile alcoolice.

Greva advocaților. O mișcare interesantă din punct de vedere social se pregătește în Seghedin, și adecă: advocații de acolo au de gând să proclame grevă. Cauza acestei mișcări este împrejurare, că judecătorii pretind dela advocați prea multe apărări gratuite în cazuri de procese. Advocații amintii plănuesc să înșințeze un memorandum către ministrul justiției și să ceară o reformă în stărie a stuale ale apărărilor gratuite.

Publicațiune. Comuna Strugari dă în erândă prin licitațiune publică joșgărul din Tomnateo. Licitațiunea se va ținea la 19 Noemvrie 1911 la 8 ore înainte de ameză în cancelaria notarială. Prețul strigării 600 coroane. Vădu de 10%. Oferte închise se pot da până la începerea licitațiunii.

Cât câștigă un avocat? Revista „Strand Magazine” arată cât câștigă unii advocați: astfel Sir Edward Garson și Bus Isaacs, membrii ai parlamentului englez, câștigă fiecare anual câte 504 mii lei, având un onorar obișnuit de 25.200 lei plus 2520 lei de fiecare zi de judecată, dacă procesul ține mai multe zile. În America unii advocați au devenit milionari: I. G. Tomlinson de pildă a luat într'un an din 2 procese: odată 1 milion 512 mii lei, altădată 252 mii lei. Advocatul Chauncey Depew a luat 1,008.000 lei dela o deolarare în stare de faliment; iar Elin Root, fost secretar la ministrul de războiu al Statelor-Unite, a luat 1 milion 260 mii lei pentru aranjarea succesiunii Russel Sage, afacere care i-a răpit din viață... 48 de ore, ceea ce însemnează 630 mii lei pe zi. Probabil însă recordul va fi întrecut în curând în țara dolarilor.

La fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, al Reuniunii meseriașilor sibiieni au mai dăruit: Silvia Corodei, elevă de croitor, 1 cor., Octavian Neagoș, cassarul „Luminea” din prilejul botezului fiului său Petru, 5 cor., Șirian Coman, învățăcel măsur, 50 bani; la nunta mehanicului Gavriil Radu cu dșoara Elisaveta Șerban, nașii George Trifan și soția Elena n. Grindeanu, câte 1 cor. = cor. 2, Maria Imbăruș, moașă, 60 bani, Ioan Imbăruș exped. Foaiei pop., 40 bani ear ce/a/a'ți oaspeți cor. 3.10. Au mai dăruit: Ana Hareti Candrea n. Ghianțu și fiica sa dșoara Lucreția Onițiu, câte 1 cor. = cor. 2, și Ștefan Mărginean, sodal pantof. (Măgina), aplicând pe fratele s-u Victor, în fabrica de lăcătușerie T6 6k V., 40 bani.

Din protopresbiterate.

Convocare.

Prin această convoc conferența a XII-a ordinară preoțească din protopresbiteratul gr. ort. român Dej, care se va ținea în Dej, la 6/19 Noemvrie 1911 și la care e dator a participa fiecare preot.

Program:

1. Invocarea Duhului Sfânt la 8^{1/2} ore dimineața. — Predica o va ținea parohul Ștefan Gheție.
2. Vizitarea arhivei parohiale.
3. Deschiderea conferenței.
4. Critică asupra liturgiei și a predicii.
5. Rezoluțiunea Ven. Consistor asupra concluzelor conferenței XI din 1910.
6. Împărțirea comunelor tractuale în grupări religioase.
7. Referadă asupra rapoartelor preoților despre activitatea lor.
8. Cum au împlinit preoții celea 12 puncte din pastorala arhierescă ddt. 29 Iunie 1909 Nr. 7983? Despre aceasta fiecare preot să trimită în 8 zile raport la prezbiterul Gavriil Hango în Gherla.
9. Referadă asupra proiectului normativului: „Regularea obiceiurilor și petrecerilor tineretului”.
10. Raportul comisiei pentru procurarea de cărți pe seama bibliotecii protopresbiterale.
11. Raportul și rașiocinial despre starea bibliotecii protopresbiterale în 1910.
12. Executarea ordinului Ven. Consistor din 1 Martie 1911 Nr. 1782 B. și a pastoralelor arhieresti din 9 Maiu 1911 Nr. 4398 Prez. și din 7 Sept. 1911 Nr. 11197 Prez.
13. Ch. stăruina înființării unei „Foi poporale”.
14. Statorirea programei conferenței proxime.

Dej, 15 Octomvrie 1911.

Teodor Hermanu
prof. gr. ort. rom.

Cărți și reviste.

Spre prăpastie, de Roman R. Ciorgariu, Arad, 1911, „Tribuna”, institut tipografic, Nihilin și cons. O broșură de 68 pp. Prețul 50 de bani.

La masa calculului, nuvele și schițe de Caton Theodorian, 1911, București. Prețul 1 leu 50 bani. — Un volum de 179 pp., cu 14 interesante povestiri.

Teatru.

Astăzi, Luni, „Die goldene Eva”, comedie în 3 act, mâne, Marți, „Die keische Susanne”, operetă în 3 acte.

Nr. 11,768 Bis. (425) 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de paroh în comunele bisericesti de clasa III a din **Cerisor și Găunoasa**, tractul Hunedoarei, se publică din oficiu al treilea concurs cu termen de 30 zile pe lângă emolumentele din coala B. despre ajutorul dela stat.

Suplicele concursuali instruite conform normelor regulamentari sunt a se așterne Consistorului, iar reflectanții vor avea cu observarea restricțiilor regulamentari a se prezenta în vre-o Duminecă ori sâmbătoare în comună spre a cânta și predica în sfta biserică.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 25 Octomvrie 1911.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 12,079 Bis. (426) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna bisericească de clasa III a **Bucium-Muntari**, tractul Abrudului, se publică din oficiu al treilea concurs în termen de 30 zile, pe lângă emolumentele din coala B. privitoare la congruă, având a se așterne rugărilor concursuali, instruite conform normelor în vigoare Consistorului, iar suplicanții, în vre-o Duminecă ori sâmbătoare pe lângă restricțiunile regulamentari, a se prezenta la biserică în numita comună, spre a și arăta desteritățile inerente tagmei preotești.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 25 Octomvrie 1911.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 684/1911. (424) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Crișcior**, cu salariu 1000 cor. din repartiție, locuința și grădina în natură și relut de lemne 100 cor.

2. **Ormindea**, cu salariu 1000 cor. și anume 920 cor. din repartiție, 80 coroane venitul cantoral. Deosebit de aceasta când participă la înmormântări are 1 cor. de fiecare caz. Cuartir și grădina în natură. Alesul este obligat ca în Dumineci și sărbători la utrenie să țină o strană.

3. **Stânița**, cu salariu 600 cor. suma până la 1000 cor. se va cere din nou dela stat, și cuartir în natură deocamdată 1 (o) odaie.

4. **Zdrapți**, cu salariu 1000 cor. 800 cor. dela comuna bisericească, iar 200 cor. ajutor dela Veneratul Consistor, cuartir, grădina în natură și lemne de foc.

Cuincuenalele se vor socoti numai după serviciul neîntrerupt la aceste școli.

Cei aleși vor fi îndatorați a provelea în structiunea în cursurile de toate zilele și în cele de repetiție, eventual în școala de repetiție agronomică, a instrua pe elevi în cântările bisericesti, ai conduce în Duminecile și sărbătorile de peste an la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice. A prevedea instrucțiunea din Religione în toate clasele.

Cei ce sunt în stare a instrua și conduce corul bisericesc sunt preferiți și li se pune în vedere prospect și oarecare remunerație.

Concurenții au să și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare la subsemnatul în termenul deschis și pentru a se face cunoscut poporului să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sâmbătoare spre a cânta. Brad, 22 Octomvrie 1911.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. el Zaranului în conțelegere cu comitetele parohiale.

Vasile Damian
protopresb.**Pictorul D. N. Cabadaieff**

cu studii academice și în deosebi specializat în pictura bisericească după ce a pictat aici în Ardeal câteva biserici în mod artistic, s'a așezat în comuna Seliste, comitatul Sibiului, unde primește comenzi, relativ la pictura bisericească, adică: **Iconostase, steaguri, epitaful, icoane singuratică**, și întreaga biserică.

Doritorii au a se adresa la:

D. N. Cabadaieff

(383) 9-

strada Valea
Szelistye—Szebenmegye.Căștigul cel
ma mare ev.
600,000 M.**Anunț
de noroc!**Căștigurile
le garan-
tează statul.Invitare la participarea
Șanselor de câștiggarantate de statul Hamburg a marelui loterii de
bani în care**9 mil. 841,476 Mărci**

cu siguranță trebuie câștigate!

Căștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:

Mărci 600,000

anume:	Cășt. principale à
Mărci 560,000	Mărci 300,000
" 550,000	" 200,000
" 540,000	" 100,000
" 530,000	" 60,000
" 520,000	" 50,000
" 515,000	" 45,000
" 510,000	" 40,000
" 305,000	" 30,000
" 303,000	" 20,000
" 302,000	" 15,000
"	" 10,000

ș. a. m. d.

In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 căștiguri și 8 premii, așa că aproape

Jumătate din toate losurile trebuie să câștige

Căștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg	Jumăt. de los	Sfert de los
M. 6 (K 7)	M. 3 (K 3-50)	M. 1-50 (K 1-75)

Planul oficios de tragere provăzută cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a căștigurilor, le trimite la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficiosă de tragere.

Căștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

17 Noemvrie.**Samuel Heckscher senr.**

Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. către Dl Samuel Heckscher senr.
Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi (un los întreg à M. 6— (K 7—)
" " de jum. à M. 3— (K 3-50)
" " un sfert de los à M. 1-50 (K 1-75)

Adresa:

Suma o primiți alăturat } Ce nu corespunde a
Prin mandat postal } se șterge.
Ridicați-o prin ramburs }

(389) 11-16

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune
a publicului românesc asupra depositului meu de**piane și pianine**

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (**Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl** etc) cu prețuri de 600—2000 cor. **Armonii de școală** dela 200 cor. în sus.

Cu distinsă stimă: **T. Popovici,**
profesor de muzică.

(411) 3-

Sibiu, strada Cisnădiei Nrul 7.
(Vis à-vis de hotelul Impăratul roman.)**Banca culturală**instituit de credit
= și economii = „**LUMINA**“ = societate pe acții
= în Sibiu. =Centrala: **Sibiu.**
Filiale: **Murășoșorheiu**
și **Turda.**Capital social cor. 600,000
Fond de rezervă „ 15,000
Depuneri 1.250,000**Acoardă împrumuturi:**pe cambii de prima bonitate și pe ipotecă cu **7%**
pe cambii și obligații cu caventi cu **8%**

fără nici o proviziune.

Primește depuneri:cu **4 1/2%** cari se pot ridica fără anunț,
cu **5%** cari rămân mai mult de 1/2 an la institut, și
cu **5 1/4%** dela corporațiuni bisericești și dela 10,000 cor. în sus.

Pentru depuneri plătește institutul darea.

Deponenții externi pot ridica depunerile prin poștă fără spese și pot face depunerile tot fără spese prin cecuri, cari la cerere le punem la dispoziție.

(416) 4-

Direcțiunea.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măstru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [101] 23-52

Telefon 172.

SALVATOR

Călcaie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în
durabilitate!

(275) 15-52

Se află pretutindenea.

A apărut și se află de vânzare la
Librăria arhidiecezană:

Oclavian Goga, **Insemnările unui trecător**, crâmpeie cîn sbuciumările dela noi. Prețul 3 cor. în România Lei 3-50, porto 30 fil.

N. Iorga, **Serbările dela Blaj**. Insemnătatea lor politică, culturală și literară, à 30 fil. porto 5 fil.

N. Iorga, **Un biruitor**, Radu Vodă Șerban, à 50 fil. porto 5 fil.

N. Iorga, **Tulburările bisericești și politicianismul**. O cuvântare și articole. Prețul 75 fil. porto 5 fil.

Al. Ivan Constantinov, **Bai Ganciu** sau minunate povestiri despre un bulgar din zilele noastre. Traducere de St. G. Sergent. Prețul 60 fil. porto 10 fil.

Rudolf von Gottschall, **Trădătorul**, traducere din limba germană de Alexandru Frunzescu. Prețul 30 fil. porto 5 fil.

Goethe, **Hermann și Dorotea**, traducere în hexametrii de Maria Baulescu. Prețul 80 fil. porto 5 fil.

**A APARUT CALENDARUL JUBILAR AL
POPORULUI ROMÂN**

::: (BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11) :::

pe anul vișec 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, format octav mare: peste 100 de articole și articoli literari, economici, beletristici, statistici, glume, caricaturi, între cari cea mai reușită: „Burdea reîntors la vechia lui lefterie“

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie velină, reprezentând porțiuni naționale și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă admirabilă tipărită în trei-culori. Desemnat de artistul Ary murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine (ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitalelor, deputaților români, a funcționarilor români din ministerii și a românilor din Budapesta în general. **Conspectul exact al tuturor advocaților români din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.**

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și vânzătorii primesc 25% rabat.

Comenzile să se adreseze la Administrația „Foi Poporului Român“, Budapesta, VII., István-ut 11.